

Prijedlog
četverogodišnjeg plana rada
Narodne knjižnice Virje
za razdoblje 2022. – 2026.

Ivana Ferenčić Martinčić, viši knjižničar

1. Uvod

Narodna knjižnica Virje jedna je od knjižnica s najduljom tradicijom u Koprivničko-križevačkoj županiji. Od prvih dana osnutka u zajednici djelovala je kao jedan od nositelja kulturnog života Virja. U isto vrijeme, imajući na umu potrebe stanovnika, pa je tako već šezdesetih godina 20. stoljeća imala organiziranu pokretnu službu – dostavu knjiga u okolna mjesta.

Narodne knjižnice danas, svoju su ulogu u potpunosti promijenile. Umjesto prostora u kojem se pohranjuju i posuđuju knjige, knjižnice su postale nositeljima ne samo kulturnih i edukativnih sadržaja nego i sadržaja kojima je cilj poticanje socijalne interakcije. Osigurati dostupnost kvalitetnih sadržaja za slobodno vrijeme postalo je jednakovo važno kao i osiguravanje pristupa informacijama i tehnologiji.

Danas je potrebno spojiti tradiciju i suvremene tekovine knjižničarske struke u oblikovanju knjižnice sutrašnjice.

2. Trenutno stanje

Narodna knjižnica Virje, samostalna je ustanova kulture od 2007. godine. Osnivač joj je Općina Virje, te se sukladno tome glavnina poslovanja knjižnice financira iz lokalnog proračuna. Nabavu knjižnične građe sufinancira Ministarstvo kulture, dok je sufinanciranje programa i djelatnosti knjižnica od strane Koprivničko-križevačke i dalje nepredvidivo.

Zadaća narodnih knjižnica, pa tako i naše, je nabavljanje, skupljanje, kupovanje, stručno obrađivanje, čuvanje i davanje na korištenje knjiga i druge knjižne i ne knjižne građe, usluge interneta, razvijanje informacijskih usluga, zaštita knjižne građe, kulturna animacija, animacija djece na dječjem odjelu, održavanje i uređenje knjižničnih prostora.

Otvorenost knjižnica mora biti prilagođena potrebama korisnika.

Knjižnica se nalazi u prostoru od 160 m², u kojima je rad s korisnicima zadovoljen ali nedostaje uredskog i spremišnog prostora. Aktivnosti u knjižnici oblikovane su kroz dva odjela - Odjel za odrasle i Dječji odjel, ali nužna je modularnost prostora i opreme kako bi se u isti prostor mogli smjestiti različiti sadržaji i događanja. Posljednjih godina povremeno su postavljeni makerspace i STEM+A sadržaji u prostoru. Knjižnica raspolaže zbirkom knjiga, AV građe, igračaka, posebnom zavičajnom zbirkom i redovito se nabavlja periodika. Broj korisnika koji imaju člansku iskaznicu kreće se oko 350 ali korištenje knjižnice prelazi taj broj u događanjima koja su otvorena za javnost.

3. Analize stanja i okruženja

SWOT analiza

SNAGE

- Dobar i kvalitetan fond knjiga
- motiviranost ljudi
- Izvrsnost u organizacijskim procesima
- Odlični kontakti s korisnicima
- Odlični kontakti s izdavačima knjiga
- Partnerski odnosi s velikim brojem udruga
- Inovativnost u radu

SLABOSTI

- Nedostatak prostora
- Neprilagodljivost prostora
- Položaj – stepenice su prepreka ljudima s invaliditetom i obiteljima s bebama
- Finansijska sredstva ne prate rast cijena
- Nekonkurentnost u prijavama na natječaje za financiranje

PRILIKE

- Mogućnost proširenja prostora
- Uvođenje novih programa za nove korisničke skupine (mladi, treća dob, roditelji male djece)
- Nove tehnološke mogućnosti
- prijavljivanje na natječaje za donacije u kulturi
- traženje sponzora i donatora za veće projekte
- poboljšanje koordinacije događanja s drugim ustanovama na području Općine

PRIJETNJE

- Nužne hitne nadogradnje računalne opreme
- Raseljavanje stanovništva
- Pad životnog standarda
- Nepovoljne i nedorečene zakonske regulative

PEST analiza poslovnog okružja

POLITIČKO OKRUŽENJE

- Zavisnost o tijelima lokalne uprave i samouprave – koja se mijenjaju na lokalnim izborima – potreba da se iznova razbijaju stereotipi i argumentiraju programi. Predstavnici u javnim tijelima ne poznaju rad Knjižnice
- Nepredvidljivo financiranje i odobravanje programa
- Nedorečenost propisa i nadležnosti (Ministarstvo kulture i Ministarstvo obrazovanja)

EKONOMSKO OKRUŽENJE

- Teška gospodarska situacija na nacionalnoj i regionalnoj razini utječe na poslovanje knjižnice:
 - Financiranje poslovanja knjižnice od strane Osnivača, Županije i Ministarstva kulture
 - Teže ostvariti donacije i sponzorstva
 - Promjene u potrebama stanovništva za informacijskim i edukativnim uslugama

SOCIOLOŠKO / DEMOGRAFSKO OKRUŽENJE

- Postojeći korisnici – tradicija dolaska u knjižnicu
- Ugled knjižnice – uključenost u društvena i kulturna događanja u Općini
- Više korisničkih skupina – postoje uhodane ciljane usluge, ali trendovi u struci traže uvođenje novih usluga
- Velike promjene u ponašanju korisničkih skupina uslijed globalne pandemije

TEHNOLOŠKO OKRUŽENJE

- opremljenost informacijsko-komunikacijskom tehnologijom iako su nužne nadogradnje
- Praćenje tehnoloških trendova struke
- Potreba stalnog stručnog usavršavanja zaposlenih i stalnog nadograđivanja postojeće tehnološke infrastrukture

Analiza dionika

DIONICI	KARAKTERISTIKE	INTERES, OČEKIVANJA/KORISTI	POTENCIJALI I NEDOSTACI
Općina Virje	- tijelo lokalne samouprave	- osnivač/financijer, - ostvarivanje temeljnih ciljeva knjižnice kao ustanove, - uključivanje i podrška u ostalim projektima dionika, - društveni i kulturni život mjesta, - ugled mjesta, - zadovoljstvo mještana.	- dodatno financiranje, - pomoć u pronalaženju dodatnog financiranja, - javna podrška projekata i programa, - administrativna podrška programa i projekata.
Udruge građana s područja Općine Virje	- potencijalni partneri u projektima i programima.	- ostvarivanje zajedničkih ciljeva, - uzajamna podrška u ostvarivanju vlastitih ciljeva.	- zajedničko iznalaženje dodatnih izvora financiranja, - posredna komunikacija s javnosti.
Stanovništvo	- mještani cijele Općine - stanovništvo šireg područja, - potencijalni korisnici.	- zadovoljavanje vlastitih informacijskih i kulturnih potreba.	- nedefiniran odnos prema vrijednosti usluga - promocija od usta do usta.
Korisničke skupine	- prema dobroj i sociološkoj strukturi.	- zadovoljavanje svojih specifičnih potreba putem knjižničnih službi i usluga oblikovanih prema svakoj korisničkoj skupini.	- sudjelovanje u programima, - sudjelovanje volonterskim radom - lobiranje, - promocija od usta do usta.

4. Vizija

Nastavljajući svoju tradiciju Narodna knjižnica Virje bit će jedan od nositelja kulturnih događanja u Virju.

Kontinuiranim praćenjem događanja u Virju knjižnica će svojim sudjelovanjem i pružanjem podrške povećavati svoju prisutnost i vidljivost u zajednici.

Stalnim praćenjem segmenata korisničkih skupina radit će se na prepoznavanju potreba zajednice te organiziranju i oblikovanju sadržaja, programa, usluga i događanja u knjižnici i izvan nje koje su našim mještanima zanimljive i potrebne.

Praćenjem knjižne produkcije i *desiderate* oblikovat će se zanimljiv i koristan knjižni fond. S posebnom pažnjom pratit će se zavičajno izdavaštvo te razvijati i upotpunjavati fond Zavičajne zbirke i hemeroteke.

Prostor će se knjižnice prilagođavati životu koji se u njemu odvija i pružati korisnicima ugodno i intelektualno izazovno iskustvo prilikom svakog dolaska. Iskorištavanjem društvenih mreža kao besplatnih platforma povećat će se vidljivost knjižnice u zajednici i izgraditi angažirana korisnička skupina.

5. Misija Narodne knjižnice Virje

Narodna knjižnica Virje je aktivni sudionik života zajednice koji svojim djelovanjem osigurava sadržaje oblikovane prema potrebama svojih mještana i partnera.

Ciljevi:

- Podizanje razine kvalitete knjižničnih usluga povećanjem ažurnosti i učinkovitosti u svim segmentima poslovanja
- Otvaranje i približavanje knjižnice korisnicima i ukupnoj javnosti oblikovanjem službi i usluga po mjeri korisnika
- Uključivanje knjižnice kao nositelja kulturnih sadržaja u svakodnevni život zajednice
- Zaštita kulturne baštine

Vrijednosti:

- dostupnost i raznolikost knjižničnih službi i usluga
- zadovoljstvo korisnika
- partnerstvo na lokalnoj i regionalnoj razini
- prilagodljivost i inventivnost u oblikovanju sadržaja
- strukovna izvrsnost u radu

6. Plan aktivnosti Narodne knjižnice Virje za razdoblje 2022.-2026.

6.1. Osnovna djelatnost

U prethodnom razdoblju postavljeni su temelji za rad suvremene narodne knjižnice prema tekovinama i standardima knjižničarske struke. Nastaviti će se raditi na poboljšanju postojećih usluga, držeći se pravila struke, etičkog kodeksa knjižničara, zakona i propisa RH. Temeljem naše duge tradicije Narodna knjižnica Virje nastaviti će svoj rad kao jedan od nositelja kulturnog života zajednice ali i kao aktivni sudionik života zajednice. Imajući pritom na umu potrebe svih segmenata korisničke zajednice.

- Upravljanje fondom knjižne i neknjižne građa
- Održavanje i unaprjeđivanje informacijskih sustava i računalne opreme
- Edukacija djelatnika za rad s pojedinom opremom ili programskom aplikacijom
- Provođenje vlastitih kulturnih programa – programi fokusirani na knjigu i čitanje (Putujuće priče, predstavljanja knjiga, književne večeri, promocije, pričaonice za djecu predškolskog uzrasta, Mjesec hrvatske knjige, Noć knjige, Međunarodni dan dječje knjige, Svjetski dan darivanja knjige, nagradne igre i slično)
- Uključivanje u kulturne programe i manifestacije u mjestu (Prkačijada, Martinjski dani Općine Virje, Noć Muzeja, Dječji sajam OŠ prof. Franje Viktora Šignjara Virje i slično) ali i prigode koje nas zbližavaju s mještanima (Uskrs, Božić, Vincekovo, Fašnik, Valentino, Dan žena, Dan djevojčica, Dan učitelja...)
- Kontinuirano provođenje društvenih programa - knjižnica kao mjesto edukativne i socijalne interakcije (stručna predavanja, kreativne radionice, izložbe građe, umjetničke i hobističke izložbe, i drugo) za sve uzraste
- Partnerstvo s ustanovama i udružama građana
- Kontinuirana izgradnja Zavičajne zbirke – nabava stare i nove knjižne građe
- Prikupljanje neknjižne građe – hemeroteka i efemerna građa relevantna za Virje (fotografije, dokumenti, pressclipping)
- Preventivne i reparativne mjere zaštite Zavičajne zbirke
- Digitalizacija najvrjednijih primjeraka Zavičajne zbirke

6.2. Unapređenje djelatnosti

Pravovremenim uočavanjem potreba korisničke i partnerske zajednice, i ažurnim prilagođavanjem službi i usluga, stvoriti će se „knjižnica po mjeri korisnika“. Malim zahvatima u prostoru, radnom vremenu i sadržajima koje knjižnica nudi uvelike će se poboljšati ukupno korisničko iskustvo.

- Redefiniranje korisničkih skupina
- Oblikovanje knjižničnih službi i usluga prema specifičnim potrebama korisničkih skupina (podrška roditeljstvu, sadržaji za školske praznike, instrukcije i podrška učenju i drugo)
- Uvođenje posudbe e-knjiga (čitači i na daljinu)
- Prilagođavanje knjižničnog prostora i opreme (u postojećem prostoru i u perspektivi preseljenja u novi prostor)

- Prilagođavanje otvorenosti i radnog vremena knjižnice
- Nastavak razvijanja hibridnih programa prilagodljivih javnozdravstvenim uvjetima
- Individualni rad s korisnicima – usluge e-građani, osobni knjižničar, makerspace
- Stalno stručno usavršavanje djelatnika – formalno i individualno
- Predstavljanje modela rada i projekata Narodne knjižnice Virje široj stručnoj zajednici (knjižnica – primjer dobre prakse)
- Poticanje i korištenje volonterskog rada
- Obilježavanje velikih obljetnica Narodne knjižnice Virje (15 godina samostalne ustanove kulture, 145 godina knjižničarstva u Virju) i partnera (obljetnica rada DNDa)
- Izdavački pothvati zavičajnog izdavaštva (nastavak edicije slikovnica – interpretacija baštine, suradnja na dokumentarističkim monografijama u Virju).

U Virju, 20. veljače 2022.

Ivana Ferenčić Martinčić